U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **S. M.**, zastoupen Mgr. Františkem Drlíkem, advokátem se sídlem Nám. Míru 9, Šumperk, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5-Smíchov, v řízení o námitce podjatosti vznesené žalobcem vůči soudci Krajského soudu v Ostravě JUDr. Petru Indráčkovi,

takto:

Soudce Krajského soudu v Ostravě JUDr. Petr Indráček **není vyloučen** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 17 Cad 56/2005.

Odůvodnění:

Usnesením Krajského soudu v Ostravě (dále také „krajský soud“) ze dne 19. 6. 2009, č. j. 17 Cad 56/2005 - 88, byla odmítnuta žaloba S. M. směřující proti rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 18. 12. 2001 č. X, kterým byl žalobci upraven od 2. 12. 2001 částečný invalidní důchod podle nařízení vlády č. 345/2001 Sb. na částku 4 656 Kč.

Žalobce proti tomuto usnesení krajského soudu podal dne 7. 7. 2009 kasační stížnost, která dosud nebyla předložena Nejvyššímu správnímu soudu k věcnému projednání z důvodů uvedených v ustanovení § 108 odst. 1 první a druhé věty s. ř. s.

Podáním ze dne 12. 8. 2009, doručeným krajskému soudu dne 14. 8. 2009, uplatnil žalobce námitku podjatosti vůči soudci Krajského soudu v Ostravě JUDr. Petru Indráčkovi. Žalobce konkrétně uvedl, že proti JUDr. Petru Indráčkovi je v Ostravě vedeno trestní stíhání, v důsledku čehož mu hrozí vysoký trest, že k Okresnímu soudu v Ostravě byl podán návrh na zbavení způsobilosti JUDr. Petra Indráčka k právním úkonům, který tak musí být zastoupen opatrovníkem, že JUDr. Petr Indráček v rozhodovací činnosti ignoruje pokyny a právní názory nadřízeného soudu a sám se tak dopouští protiprávního jednání.

Soudce JUDr. Petr Indráček v písemném vyjádření k námitce podjatosti uvedl, že se v této věci necítí být podjatým, neboť nemá žádný osobní vztah k žalobci, ani k věci samotné a není mu také nic známo o údajném trestním stíhání a řízení o zbavení způsobilosti k právním úkonům.

Při posouzení důvodnosti námitky podjatosti vycházel Nejvyšší správní soud z ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s., podle kterého jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce však nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v ustanovení § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen vskutku výjimečně a z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě.

Jde-li o důvody uvedené v první větě § 8 odst. 1 s. ř. s., je třeba uvést, že poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednávané věci, tedy zejména v případech, kdy by soudce mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Soudcův poměr k účastníkům nebo k jejich zástupcům může být založen především příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, může jít také o vztah ekonomické závislosti. Takové důvody zde zjevně dány nejsou.

Možnou podjatost soudce JUDr. Petra Indráčka nelze spatřovat ani v tom, že žalobce na tohoto soudce podal trestní oznámení a návrh na zbavení způsobilosti k právním úkonům a že Policie České republiky, Městské ředitelství Ostrava opatřením ze dne 9. 2. 2010 toto trestní oznámení uložila ad acta a že stejně tak bylo dne 22. 12. 2009 Okresním soudem v Ostravě naloženo i s návrhem na zbavení způsobilosti JUDr. Petra Indráčka k právním úkonům (srov. zjištění ze spisu Nejvyššího správního soudu sp. zn. Nao 63/2009). Je sice možné přiznat, že tyto skutečnosti by za určitých okolností mohly založit (subjektivní) negativní vztah soudce k žalobci, který by mohl vyvolat pochybnosti o podjatosti soudce a o nestrannosti soudního rozhodování. Z vyjádření soudce JUDr. Petra Indráčka k namítané podjatosti však nevyplývá, že by v důsledku žalobcova trestního oznámení a návrhu na zbavení způsobilosti k právním úkonům získal takový poměr k věci, účastníkům řízení či jejich zástupcům, který by tohoto soudce vylučoval z dalšího rozhodování. Jinými slovy, z příslušného vyjádření nelze dovodit, že by podání trestního oznámení a návrhu na zbavení způsobilosti k právním úkonům žalobcem založilo negativní vztah dotčeného soudce k žalobci, který by ovlivnil další rozhodování tohoto soudce. V tomto směru lze odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2009, č. j. Nao 36/2009 - 49, v němž Nejvyšší správní soud konstatoval, že „*soudce ve výkonu své veřejné funkce musí být připraven na konfrontaci s byť i nedůvodnou a nepodloženou kritikou a na nikoliv přátelské jednání účastníků, aniž by jej tyto skutečnosti automaticky vyloučily z projednání a rozhodování věci*“. Ve vztahu k podanému trestnímu oznámení účastníkem řízení proti soudci dospěl ve stejném usnesení Nejvyšší správní soud k závěru, že podá-li účastník řízení podnět k prošetření trestného činu, jehož se měl dopustit údajně soudce rozhodující v jeho věci, nezaloží to zpravidla bez dalšího důvod pro

vyloučení tohoto soudce z projednávání a rozhodování v dané věci. Jak Nejvyšší správní soud uvedl dále, „*opačný přístup by mohl velmi snadno vyústit v možnost účastníků ovlivňovat složení ve věci rozhodujícího senátu např. podáváním byť i zcela zjevně a zřejmě nedůvodných trestních oznámení, která by pak automaticky vedla k vyloučení soudce.(...) Podání trestního oznámení na soudce účastníkem pro jeho rozhodovací činnost jistě může za určitých okolností v soudci vyvolat nepřátelský postoj vůči tomuto účastníku. Na druhé straně lze jen těžko uzavřít, že tato skutečnost vždy a automaticky vyvolá negativní vztah soudce k účastníku řízení. V tomto směru se však posouzení jednotlivých případů vzpírá zobecnění a vždy se bude odvíjet od vážení různých skutečností, pojících se s konkrétní věcí.*“ Obdobné závěry lze podle názoru Nejvyššího správního soudu v dané situaci vztáhnout i na případ podání návrhu na zbavení způsobilosti k právním úkonům soudce účastníkem řízení.

V nyní posuzované věci tedy není zřejmé, že by soudce krajského soudu JUDr. Petr Indráček v souvislosti s podáním trestního oznámení a návrhu na zbavení způsobilosti k právním úkonům získal negativní vztah k žalobci, který by ho vylučoval z dalšího rozhodování.

Z předložených podkladů ani nevyplývá, že by se JUDr. Petr Indráček ve smyslu ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. podílel na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Žalobce to ostatně ani netvrdí.

Žalobce na podporu svých závěrů o podjatosti uvedeného soudce Krajského soudu v Ostravě pak tvrdí skutkově okolnosti, jež by se daly maximálně podřadit pod ustanovení § 8 odst. 1 poslední věty s. ř. s., tedy jako okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech (JUDr. Petr Indráček v rozhodovací činnosti ignoruje pokyny a právní názory nadřízeného soudu, sám se dopouští protiprávního jednání apod.).

Podle ustanovení § 8 odst. 1, poslední věty s. ř. s. důvodem k vyloučení soudce ale nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech (např. ve věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 18 Cad 167/2008).

Nejvyšší správní soud proto musí konstatovat, že výše uvedené okolnosti, v nichž spatřuje žalobce důvod pro námitku podjatosti soudce Krajského soudu v Ostravě JUDr. Petra Indráčka, nejsou důvodem k vyloučení tohoto soudce, a to ani v případě, že by jeho postup a rozhodování nebyly správné. Žalobcem tvrzené skutečnosti by mohly být uplatněny v opravném prostředku proti rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě, kterým je za podmínek uvedených v ustanovení § 102 a násl. s. ř. s. kasační stížnost, o níž rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Žádnými dalšími konkrétními skutečnostmi, které by nasvědčovaly důvodům podjatosti nebyla námitka žalobce odůvodněna, a stejně tak z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud nezjistil žádné skutečnosti nasvědčující podjatosti soudce JUDr. Petra Indráčka.

Vzhledem ke shora uvedenému a s přihlédnutím k tomu, že se sám soudce JUDr. Petr Indráček necítí být v této věci podjatým, neshledal Nejvyšší správní soud důvodným návrh žalobce na vyloučení tohoto soudce Krajského soudu v Ostravě z projednávání a rozhodování věci vedené pod sp. zn. 17 Cad 56/2005.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. února 2010

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu